

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Departament Pomocy i Integracji
Społecznej
Dyrektor
Grzegorz Baranowski

DPS-I.0211.98.2023.PM
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pani
Alicja Piskuła
Zastępca Kierownika
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach

Szanowna Pani Kierownik,
odpowiadając na pismo z dnia 18 sierpnia 2023 r., znak: GOPS.420.581.2023 w sprawie wątpliwości w zakresie podstawy prawnej pobierania odsetek od nienależnie pobranych świadczeń z pomocy społecznej oraz nieterminowo wnoszonych odpłatności określonych przepisami ustawy, uprzejmie wyjaśniam, iż Ministerstwo nie wydaje wytycznych dla organów pomocy społecznej w zakresie stosowania przepisów ustawy o pomocy społecznej, ponieważ nie ma podstawy prawnej do tego typu działań. Jednakże dokonywana jest interpretacja – niewiążąca – przepisów na potrzeby zwracających się z taką prośbą jednostek.

Odnosząc się do poruszanych w piśmie kwestii przedstawiam następujące stanowisko Departamentu.

Zgodnie z art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 i 1693) należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej,

z tytułu opłat określonych przepisami ustawy oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń podlegają ściąganiu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Przepis ten, w przeciwieństwie do art. 131 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, nie zawiera postanowień upoważniających do naliczania odsetek od ww. należności. Zatem, na gruncie przepisów ustawy o pomocy społecznej przepisem uprawniającym właściwy organ

do orzeczenia o odsetkach jest wyłącznie art. 131 ust. 4, który dotyczy poboru odsetek ustawowych za opóźnienie w uiszczeniu kary pieniężnej.

W opinii Departamentu nie ma więc podstaw prawnych do naliczania odsetek od wskazanych powyżej należności. Jednakże należy zauważyć, że tutejszy Departament nie jest właściwy do dokonywania interpretacji przepisów ustawy o finansach publicznych, dla której właściwy jest resort finansów ani ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, dla której właściwy jest resort spraw wewnętrznych i administracji.

Z wyrazami szacunku
Grzegorz Baranowski
Dyrektor
Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

tel. 222-500-108
info@mriips.gov.pl
<https://www.gov.pl/web/rodzina>

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
08-005 Białe Błota, ul. Betonowa 1
NIP 953-21-99-930 - REGON 0916020
tel. 52 34 94 824, fax 52 34 94 41

Zgodnie z oryginałem stwierdzam
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Białych Błotach
Białe Błota, dn. 21.08.2024

ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty (art. 104 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej).

Ustawa o pomocy społecznej nie reguluje kwestii naliczania odsetek za zwłokę w przypadkach wymienionych w piśmie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach z 26 września 2023 r.

2. W ocenie Ministerstwa Finansów należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej, opłat oraz nienależnie pobranych świadczeń, o których mowa w przepisach ustawy o pomocy społecznej nie są objęte, stosownie do uregulowań art. 2 ustawy – Ordynacja podatkowa², zakresem przedmiotowym tej ustawy. Należności z wymienionych tytułów objęte są otwartym katalogiem niepodatkowych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym, o którym mowa w art. 60 ustawy o finansach publicznych³. Przepisy ustawy o finansach publicznych nie regulują wszystkich kwestii związanych z należnościami, o których mowa w art. 60 tej ustawy. W takiej sytuacji ma zastosowanie art. 67 ustawy o finansach publicznych. Stosownie do art. 67 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, do spraw nieuregulowanych niniejszą ustawą, dotyczących należności, o których mowa w art. 60, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego⁴ i odpowiednio przepisy działu III Ordynacji podatkowej.

Przepisy ustawy o finansach publicznych dotyczące udzielania ulg, nie mają zastosowania do należności budżetowych, co do których zasady i tryb regulowania oraz stosowanie ulg określają odrębne przepisy ustawowe. W przypadkach, kiedy udzielanie preferencji w spłacie określonych należności regulują przepisy szczególne, stanowią one *lex specialis* w stosunku do regulacji ustawy o finansach publicznych. Tym samym do udzielania ulg w spłacie omawianych należności wynikających z ustawy o pomocy społecznej, będą miały zastosowanie przepisy tej ustawy (art. 104 ust. 4), a nie ustawy systemowej o finansach publicznych.

Odesłanie w art. 67 ust. 1 ustawy o finansach publicznych do odpowiedniego stosowania przepisów działu III Ordynacji podatkowej nie oznacza jednocześnie automatycznego stosowania wszystkich przepisów działu III tej ustawy. Odpowiednie stosowanie przepisu może polegać na jego zastosowaniu wprost, zastosowaniu z odpowiednimi modyfikacjami lub na odmowie jego zastosowania ze względu na określone różnice. O zakresie odpowiedniego stosowania przepisów Ordynacji podatkowej decyduje charakter poszczególnych należności oraz przepisy ustaw materialnych ich dotyczące. W zakresie ustawy o pomocy społecznej właściwy jest Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

3. Przepisy działu III Ordynacji podatkowej zawierają regulacje dotyczące odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych (rozdział 6 tego działu). Poniżej przedstawiamy podstawowe regulacje dotyczące odsetek za zwłokę, nie przesądzając czy mogą one mieć zastosowanie w przypadkach wymienionych w piśmie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach z 26 września 2023 r.

² Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2383, z późn. zm.).

³ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.).

⁴ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, z późn. zm.).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
86-005 Białe Błota, ul. Betonowa 1
NIP 953-21-99-900 • REGON 09160294
tel. 52 34 94 824, fax 52 34 94 452

Zgodność z oryginałem stwierdzam
MICHAŁ BORKOWSKI
Białe Błota, dn. 24.09.2024

Zgodnie z art. 53 § 1 Ordynacji podatkowej, od zaległości podatkowych, z zastrzeżeniem art. 52 § 1 pkt 2 i art. 54, naliczane są odsetki za zwłokę. Odsetki za zwłokę naliczane są od dnia następującego po dniu upływu terminu płatności podatku lub terminu, w którym płatnik lub inkasent był obowiązany dokonać wpłaty podatku na rachunek organu podatkowego (art. 53 § 4 Ordynacji podatkowej). Stosownie do art. 51 § 1 Ordynacji podatkowej, zaległością podatkową jest podatek niezapłacony w terminie płatności. Szczegółowe zasady naliczania odsetek za zwłokę określają przepisy rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie naliczania odsetek za zwłokę oraz opłaty prolongacyjnej, a także zakresu informacji, które muszą być zawarte w rachunkach⁵.

Na gruncie Ordynacji podatkowej należności (nadpłaty i zwroty, o których mowa w art. 52 § 1 pkt 2), które podlegają zwrotowi do organu podatkowego traktuje się jak zaległości podatkowe po upływie terminu 30 dni określonego w decyzji organu podatkowego na dokonanie zwrotu tych należności. Od tej zaległości podatkowej naliczane są odsetki za zwłokę (art. 52 § 3 Ordynacji podatkowej).

4. Odnosząc się do zasygnalizowanych w wystąpieniu wątpliwości w zakresie naliczania odsetek za zwłokę w przypadku, gdy rata nie została zapłacona w terminie, zwracamy uwagę na regulacje zawarte w przepisach art. 49 Ordynacji podatkowej, znajdujące się w dziale III Ordynacji podatkowej. Nadmienić należy, że podstawę wydania decyzji o rozłożeniu na raty należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej, opłat oraz nienależnie pobranych świadczeń, o których mowa w przepisach ustawy o pomocy społecznej, stanowi przepis art. 104 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 49 § 1 Ordynacji podatkowej, w razie wydania decyzji na podstawie art. 67a § 1 pkt 1 lub pkt 2 nowym terminem płatności jest dzień, w którym, zgodnie z decyzją, powinna nastąpić zapłata odroczonego podatku lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę albo poszczególnych rat, na jakie został rozłożony podatek lub zaległość podatkowa wraz z odsetkami za zwłokę. Jeżeli w terminie określonym w decyzji podatnik nie dokonał zapłaty odroczonego podatku lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę lub nie zapłacił którejkolwiek z rat, na jakie został rozłożony podatek lub zaległość podatkowa wraz z odsetkami za zwłokę, terminem płatności podatku lub zaległości podatkowej objętej odroczeniem lub ratą staje się odpowiednio termin określony w art. 47 § 1-3 czyli pierwotny termin płatności (art. 49 § 2 Ordynacji podatkowej). Przesądzenie o tym, czy przepisy art. 49 Ordynacji podatkowej mogą być stosowane, na podstawie art. 67 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, w przypadku braku zwrotu nienależnie pobranego zasiłku stałego w terminach ustalonych w decyzji o rozłożeniu na raty tych należności, nie należy do kompetencji Ministra Finansów.

⁵ Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 sierpnia 2005 r. w sprawie naliczania odsetek za zwłokę oraz opłaty prolongacyjnej, a także zakresu informacji, które muszą być zawarte w rachunkach (Dz. U. z 2021 r. poz. 703).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
86-005 Białe Błota, ul. Betonowa 1a
NIP 953-21-99-900 • REGON 091602940
tel. 52 34 94 824, fax 52 34 94 450

Zgodnie z ordynacją stwierdzam
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Białych Błotach
Michał Borkowski
Białe Błota, dn. 20.01.2024

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia/W zastępstwie

Daniel Skoczyński
zastępca dyrektora
Departamentu Polityki Podatkowej

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
86-005 Białe Błota, ul. Betonowa 1
NIP 953-21-99-900 • REGON 09160294r
tel. 52 34 94 824, fax 52 34 94 452

Zgodność z oryginałem stwierdzam
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Białych Błotach
Białe Błota, dn. 2017.07.25
Mikhał

Ministerstwo Finansów

Departament Polityki Podatkowej

Warszawa, 8 stycznia 2024 roku

ul. Betonowa 1a, 00-005 Białe Błota

wpryncipio
data 08.01.2024

L.Dz. 48

Skierowano do Prskwie

caernińska
Toboie

Sprawa: odpowiednie stosowanie przepisów
działu III Ordynacji podatkowej
Znak sprawy: DSP5.8012.1.2024
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Białych Błotach
ul. Betonowa 1a
86-005 Białe Błota

Szanowni Państwo,

odpowiadając na wystąpienie z 26 września 2023 r. znak: GOPS.420.664.2023 w sprawie naliczania odsetek za zwłokę od nienależnie pobranych świadczeń z pomocy społecznej oraz nieterminowo wnoszonych płatności ustalonych np. za korzystanie z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, czy za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej lub w ośrodku wsparcia, przedstawiamy następującą opinię.

1. Zgodnie z art. 104 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej¹, należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej, z tytułu opłat określonych przepisami ustawy oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Wysokość należności, o których mowa w ust. 1, podlegających zwrotowi oraz terminy ich zwrotu ustala się w drodze decyzji administracyjnej (art. 104 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej).

W przypadkach szczególnie uzasadnionych, zwłaszcza jeżeli żądanie zwrotu wydatków na udzielone świadczenie, z tytułu opłat określonych w ustawie oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części stanowiłoby dla osoby zobowiązanej nadmierne obciążenie lub też niweczyłoby skutki udzielanej pomocy, właściwy organ, który wydał decyzję w sprawie zwrotu należności, o których mowa w ust. 1, na wniosek pracownika socjalnego lub osoby zainteresowanej, może odstąpić od żądania takiego zwrotu, umorzyć kwotę

¹ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.).

tel.: +48 22 694 55 55
fax: +48 22 694 36 84
gov.pl/finanse
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
86-005 Białe Błota, ul. Betonowa 1a
NIP 953-21-99-900 • REGON 0916029
tel. 52 34 94 824, fax 52 34 94 824

ul. Świętokrzyska 12
00-916 Warszawa

Zgodność z oryginałem stwierdzam
w Białych Błotach
Michał Borkowski
Białe Błota, dn. 21.01.2024